

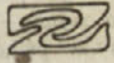

Uredništvo:

Kočevje šte. 58.

Upravništvo:

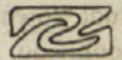
Kočevje šte. 18.

Radikal

Gospodarski, politični in kulturni organ.

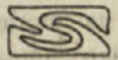
Izhaja vsako drugo soboto zjutraj.

Naročnina:

za celo leto Din. 15.
sicer sorazmerno.

Inserate:

cela stran Din. 800,
sicer dogovorno.

Ob osemletnici.

Kočevje, 25. julija 1922.

Bilo je danes osem let. Trepetali smo v neki čudni mrzlici, srca so se nam zvijala v krčih, pesti stiskale, zobje škripali in drug drugemu smo gledali v rosne oči: med strahom in togoto smo pričakovali odgovora iz Beograda nad peklensko zlobnim avstrijskim ultimatom. Vedeli smo že od aneksijske krize sem, zlasti pa od balkanske vojne, da hitimo neizbežno svetovni vojni nasproti in s tem tudi medsebojnemu klanju slovanskih bratov; srce se nam je krčilo ob tej misli, toda ob zavesti lastne onemoglosti v tej točki in ob tem času so reagirale le solzne oči in sklep, pobrisati je ob prvi priliki k svojim bratom, v pravo našo fronto, čez mejo.

Konečno je dospel odgovor. Odkrito povedano, obžalovali smo ga, ni nam ugajal. Hoteli smo gladko in energično odklonitev. Toda diplomacija ima svoje zakone in svoj jezik — mi jedva iz visokih šol došli mladiči kakor tudi ostali mladi rodoljubi smo pa hoteli „junačke geste“. Komaj pa smo izkritizirali odgovor, že drugo presenečenje: Avstro-Madžarija se ni žnjim zadovoljila ter je — mobilizirala! Na enkrat se nas je obdalo s špijoni — zdelo se nam je, da nas še zidovje poslušala! In drug za drugim je izginil iz naše družbe: ta v uniformo, drugi kam v gore, tretji pa — v zapor, konečno, ko je jelo zmanjkovati živega materijala, smo se pa vsi znašli v uniformah. V pravih pristnih avstrijskih uniformah, katere smo v civilu toliko zaničevali in preklinjali! Postalni smo hlapci hlapcev!

Toda od uniformiranja do fronte je dolga pot. Marsikomu se je posrečilo, da je našel dobrega zdravnika, pa se je izmazal; zopet drugi se je izgubil kje v kak nem magacinu ali delavski četi v ozadju, tretji so se pa potikali od zdravnika do zdravnika, od zdravilišča do zdravilišča, dokler jih niso kot neporabnih ali neozdravljivih — spodili domov. Le neprevidneži in oni, ki so zaupali v slepo srečo, so šli od nas v fronto — večino njih že krije črna zemlja.

Toda v ozadju nismo mirovali. Tla so bila ugodna, povsod pomanjkanje, nobene prave sigurnosti, pač pa dovolj zaničevanja in preziranja — kot nalašč za nas teren. Postavili smo narodu in moštvu v armadi nov ideal: osamosvojitve, osvoboditve, da bo le vsak sam čez sebe razpolagal,

a ne drugi žnjim po ljubi svoji volji. In seme vrženo na taka tla, je šlo brzo v klasje: Jugoslavija, iz previdnosti v obliki majske deklaracije seveda, je postal ideal ljudstva, a pod „Jugoslavijo“ je vsak razumeval odstranitev dosedanjih trinogov in gospodarjev ter samorazpolaganje ljudstva čez sebe in svojo zemljo.

In tako se je vršilo par let pred začetkom svetovne vojne dvojno paralelno delovanje: rahljanje front in armad na bojni fronti, a izpodkopavanje tal dosedanje državi za fronto z istočasnim pripravljanjem ljudstva za novo, lastno državno tvorbo.

In tako je prišlo, kot je prišlo: osvobojenje in ujedinjenje od Triglava, Maribora, Subotice, pa do Jadrana, Balkana in predvrat Soluna. Oni, ki so nas preje gnjavili, so postali majhni, skoro neznatni, a mi odločujoča vlast na jugovzhodu Evrope.

Ni baš morda goli slučaj, da bode baš na današnji dan podal minister zunanjih zadev naše države poročilo o našem vnanjem položaju. Primerjajmo naše stališče pred osmimi leti in danes! Res smo pretrpeli, smo pa tudi dosegli! In sedaj se skažimo tudi vredne lepih vzpehov in sadov svojih naporov; združimo vse tvorne sile zemlje v čim največji skupni napredek naše očetnjave! Razdirajoči elementje naj nas ne motijo; te ima in mora imeti vsaka zemlja. Mi pa imejmo pred očmi, da usoden narodov in človeštva vodijo le pozitivni, energični in svojega cilja se zavedajoči možje!

Ob stomilijonskem dolarskem posojilu.

Kočevje, dne 26. julija 1922.

Že površen pogled na zemljevid naše domovine pokazuje, da prideta glede morskega prometa in trgovine na Jadranu dve bazi v poštev: za severno-jadranske pokrajine in njih inozemsko zaledje Kvarnerski zaliv, za jedro države, to je Beograd s pokrajinami severno in južno od njega in njih inozemsko zaledje ter bosansko-starosrbski masiv pa vzpričo albanske barijere južnodalmatinske luke, pri čemur igrajo srednjedalmatinske luke izravnujočo vlogo med severom in jugom. Pokrajine južno od Skoplja pa brezsporno težijo na Solun.

Avstro-Madžarija tem na naravnih bogastvih obilujočim občinam kot znano ni hotela

dati prostega naravnega prometa, ki bi bil obstojal v sleditvi izobličjenja narave, ampak jih je v razvoju namenoma podvezovala, jim vstvarjala umetne nenaravne vezi med temi pokrajinami ter svojimi centri, Budapešto in Dunajem, priklenjujoč jih posamič nase kot izsesovalni objekt tako s pomočjo tarifov kot voljnega uradniškega materijala, in oklepajoč Srbijo kot pes, ki čuva zase neporabno seno. Čim pa sta Budapest in Dunaj odpadla in smo postali na svoji zemlji samosvoji gospodarji, je bilo naravno in logično, da smo jeli takoj misliti na primerno preureditev in spopolnitev prometa, izhajajoč iz vidika, da tvori ujedinjena naša domovina eno celoto, da je naraven in dobro urejen promet predpogoj blagostanja državljanov in sigurnosti države, kar velja za glavo, središče države, zlasti glede zveze s posameznimi njenimi deli, v najmanje dvojni izmeri. In iz teh vidikov se je najelo prvo stomilijonsko dolarsko posojilo.

In ako vržemo še enkrat pogled na zemljevid, vidimo, da tvori v geografičnem in stratežičnem pomenu jedro naše države zapadna Srbija, starosrbski ter bosanski masiv, dočim so Podravje, Podonavje in vse Posavje zaeno z vzhodno Srbijo in Macedonijo le glacis, državne predstraže, eksponirane točke, ki naj ali vzdrže napad ali pa vržejo kot orjaški vzmet silno našo energijo na renitentnega soseda, da stre njegov odpor in vzpostavi pravico in red. In ker črta Beograd-Južna Dalmacija predstavlja tudi najkrajšo pot Beograda do morja, je jasno, da se v tej točki krijejo trgovski interesi glavnega mesta s stratežičnimi državne; oboji so podčrtani, ako vzamemo v obzir, da se Beograd zveže s Kotorom in kačastim s silnimi strminami obdanim njegovim zalivom, nad katerimi kraljuje nezavzetni Lovčen. Ev. železniška zveza Beograd-Kotor bi postala s svojim okolišem in omrežjem hrbtenica države, tista zlata osrednja linija, s katere se lahko enako dirigira blago in vojaštvo na vse strani ali pa zopet pritegne v nadaljni udar.

Na železniški zvezi Beograda s Kotorjem skozi nezavzetni bosansko-srbski masiv je torej iz vidika ohranitve naše svobode cela država zainteresirana; izgraditev take proge zahteva prvorazredni državni interes.

Nujno potrebne pa so tudi druge pokrajine preureditve in spopolnitve železniških zvez; tu pride v prvi vrsti v poštev Dalma-

cija oziroma Split s svojim naravnim bosanskim zaledjem ter Stara in predvojna Srbija z ozirom na progo Beograd-Kotor. Že politični takt in pamet vevata, da tudi druge pokrajine, ki bodo nosile v enaki meri pezo izdatkov, pridejo pri tej preureditvi v poštev, torej tudi Vojvodina, Hrvatska in Slavonija. Prva dobi po Pančevem direktno zvezo z Beogradom, na Hrvatskem se zveže Koprivnica z Varaždinom, kar bo tudi lahko znatno razbremenilo progo Maribor-Zagreb-Beograd, Ljutomer-Ormož se pa zvežeta z Mursko Soboto, katera proga bo Prekmurje Sloveniji faktično in gospodarsko šele pridružila. Zahteva zveze Slovenije z morjem je pa po nerodnosti in enostranosti SKS ostala le na papirju; pa še to ne bi bila, če se uresniči, nobena zveza z morjem, ker pot iz Kočevja na morje ne pelje proti vzhodu na Vrbovsko, ampak proti zapadu. Vsled tega je obžalovati, da so to vprašanje vzeli v roke ljudje, ki so nanj očitno ne spoznajo in so ga vsled tega na škodo vseh morali diskreditirati.

V splošnem je pa pričakovati, da bo prvo stot milijonsko dolarsko posojilo izpolnilo lepe nade in plodonosne načrte ne samo v stratežičnem, ampak tudi v gospodarskem oziru ter stvorilo važno etapo na poti do uresničenja reka: „Na svoj zemlji svoj gospodar.“

Železniške zveze v Sloveniji in SKS.

Koncem junija ali začetkom julija smo dobili iz Beograda v Slovenijo pretresljivo vest, da je gospod minister Pucelj imenom kluba SKS stavil beograjski vladi ultimatum: ali železnice Ljutomer-Prekmurje, Rogatec-Krapina, Sevnica-Št. Janž, Črnomelj-Vrbovsko in v zadnji vrsti Kočevje-Severin iz stot milijonskega dolarskega posojila ali pa gredo iz vlade in Beograda domov, enako Radičevcem. To da je minimalna zahteva Samostojnih kmetov, od katere da ne odnehajo pod nobenim pogojem. Ali—ali! Cela Slovenija se je pod vtisom teh vesti vznemirila in videč že celo vrsto samih železniških prog, kako jih stresa SKS iz rokava, ki jih v resnici rabimo, lahko rečemo, prijetno vznemirila in zatonojoča zvezda Samostojnih se je še enkrat milo zalesketala na nebu, češ, mi smo edini, ki smo se tako energično zavzeli za življenske gospodarske interese Slovenije, ne strašče se pri tem žrtvovati za njen blagor tudi — svojih mandatov. In bilo nas je mnogo, ki smo resno verjeli tej energični potezi Samostojnih in še energičnejšim besedam, in časopisje, ki je Samostojne doslej vedno primerno ocenjevalo, je našlo za nje naenkrat simpatije, skoro občudovanje in v javnem nepodučenem mnenju Slovenije je jel pihljati za Samostojne nenevadno ugoden vetrič, ki ga je smotreno razpihival beograjski ministru Pucelju blizu stoječi dopisnik nekega uglednega ljubljanskega dnevnika. To je dobro vero dobrih Slovencev seveda utrdilo; v Beograd so se jeli vsipati telegrami in deputacije gospodarskega in lokalnega značaja — vse je hotelo postati deležno zlatega dolarskega blagoslova, za katerega je zastavila SKS svojo politično avtoriteto, besedo in eksistenco.

Došedši v Beograd, pa so doživele deputacije prvi tuš, videč, da „Samostojneži“ za vse gorenje proge zahtevajo celih — pet milijonov dolarjev. Torej mesto pozitivnih konkretnih prog le še — številke, in sicer v primeri s progami najmanj za 50% pre-

nizke številke. Nato so zvedele, da je prekmurska proga zajamčena že po demokratih in da se računijo njeni stroški na kroglo dva milijona dolarjev. Koliko bi stale zahteve Samostojnih, ni vedel nihče povedati, ker — ni nihče izračunal! Niti približno. Še dolgo od Samostojnih zahtevanih prog ni bilo mogoče s sigurnostjo ugotoviti! In na tako „podprte“ zahteve so stavili ultimatum! Med tem je došla v Beograd deputacija Slovencev in Hrvatov iz obeh strani Kulpe. Ta je povedala prizadetim, da pot iz Kočevja na Severin-Vinico in Vrbovsko ne pelje iz Slovenije k morju, ampak na Karlovac in Ogulin! Med tem se je zvedelo, da bi se Samostojni zadovoljili ev. tudi s tremi milijoni dolarjev — predstoječi fiasko Samostojnih je bil viden in deputacije so ogorčeno zapuščale Beograd — da Slovenci s tako taktiko v Beogradu ne bomo pridobili niti na ugledu niti na železniških progah, je bilo jasno.

Klub Samostojnih je kmalu nato kapituliral ter ostal še nadalje v vladi. Na zunaj si je kril vsaj za silo pri nepoučenih svoj popoln umik s tem, da je od vseh zahtev, ki jih je stavil ultimativno na vlado, prišlo v tekst zakona, da se progji Kočevje-Vrbovsko in Št. Janž-Sevnica zgradi — ob prihodnjem investicijskem posojilu, Rogatec-Krapino pusti vlada lahko trasirati ako hoče, Črnomelj-Vrbovsko se pa niti omenja ne, pač pa se da za že davno predvideno prekmursko progo kot zahtevo slovenskih demokratov (Dr. Kukovec!) dva milijona dolarjev. „Samostojneži“ niso torej dosegli drugega kot vzpoh na papirju za oblič in — lažjo kapitulacijo.

Ta epizoda Samostojnih kaže, da ti ljudje nimajo nikakega gospodarskega programa za Slovenijo, ker se love na slučajih, pa tudi z vlado, v katero so vstopili, nobenega pozitivnega pakta glede Slovenije, ampak da sede v vladi pač le za to, da so — notri. Love torej slučajne muhe in drobtine in kot smo videli, tudi teh ne dovolj pripravljeni. Odtod blamaže. Žalibog so to blamaže Slovencev. Pri tem pa iz obzirnosti puščamo vprašanje odprto, če je bilo taktično in lojalno pravilno, pasti svojim tovarišem na vladi na tak način v hrbet.

Iz Radikal. Stranke.

Šef stranke gospod ministerski predsednik Nikola Pašić je prišel te dni v Slovenijo na Bled, da si nekoliko oddahne, toda že po dveh dneh ga je moral zopet zapustiti vsled nujnih poslov v Beogradu, kamor je ekspresno odpotoval. Kot čujemo, se gospod ministerski predsednik namerava naskoro za dalj časa vrniti nazaj.

Dijaštvo, ki ima posla z našo prestolnico Beogradom, naj se v informacijske svrhe preje obrne na „Slovenski Jug“, akademično društvo, Hotel Paris, Beograd, kjer dobi vse potrebne podatke.

Železniška deputacija iz kočevskega, čabranskega in delniškega okraja, ki se je mudila radi zveze Slovenije z morjem sredi julija v Beogradu in kjer jo je pri vladi in stranki predstavil okrajni predsednik Radikalne Stranke Dr. Sajovic iz Kočevja, je bila povsod ljubeznjivo in susretljivo sprejeta, zlasti pri g. min. predsedniku Nikoli Pašiču, g. ministru Lazi Markoviču, znanemu finančniku in znanemu ministru Momčilo Ninčiču ter pri železniškem ministru Andriji Staniču. Predstavljena je bila tudi drugim merodajnim činiteljem ter je imela priliko razložiti politični, gospodarski in državni pomen tako ene kot druge proge, kar so vsi merodajni faktorji poslušali z velikim zanimanjem. Na ministerski sednici, ki se je vršila dne 17. t. m., je želje in navedbe te deputacije, ki je opirala svoje navedbe na stro-

kovno dognani material, iznesel sam g. min. predsednik Nikola Pašić. Izmed konkurenčnih prog bo zmagala ona, ki bo v večjo javno gospodarsko in državno korist z ozirom na zvezo Slovenije z morjem, sigurno pa ne tista, za katero se dela samo s kričanjem, zabavljanjem in demagogijo. Železnice se ne grade v svrhu strankarskih agitačnih sredstev, ampak iz številkami dokazanih gospodarskih in državnih interesov. Vsled tega je gori navedena deputacija zapustila Beograd vedrega lica, ker se je prepričala, da v centrali ta vprašanja jako trezno in prevdarno presojajo ter da Kočevje ne bo iz novih železnic izločeno, dasi so ga Samostojni pri svojih „taktičnih potezah“ (boljše reklami!) stavili izza Črnomlja prav v zadnjo vrsto kot nekak privesek. Pakt pa, ki se je sklenil takoj po odhodu deputacije iz Beograda, predvideva Kočevje takoj izza že trasirajoče se Prekmurske železnice in je prišlo tozadevno besedilo že v zakon o zajmu. Ker se ima Kočevje-Vrbovsko graditi iz prihodnjega zajma, a ta teren še ni preiskan, je pričakovati po preiskavi tega terena primerjanja med Kočevje-Vrbovsko in Kočevje-Brod Moravice. Ako se pri tem primerjanju pokažejo ugodnejši rezultati za progo Kočevje-Brod Moravice, je pričakovati ob drugem zajmu spremembe sedaj sprejetega zakona.

Politični pregled.

V svetovni politiki

Je zaznamovati običajni poletni zastoj. Konferenca v Haagu, ki naj bi nadaljevala genovsko, se je nenadoma razletela in ruski boljševiki so odšli praznih rok. Zdi se, da jih je Evropa do dobra spoznala in tudi — izigrala, na to jih pa — odalovila. Evropi se boljševiki ne vidijo več nevarni. Nemčija preživlja težko krizo med republikanskim Berlinom ter monarhističnim Münchenom. Italija ima hudo notranjo in vladno krizo. Fašisti so ugnali v kozji rog stavkujoče delavstvo. Reparacije Nemčija zadnje mesece redno vplačuje. Drugače nič posebnega.

V mali antanti

se zveza čimdalje bolj utjuje. Tako se namreč imenuje kratko zveza držav od Baltika pa do Egejskega ali Belega morja, ki druga drugi garantira državni obstoj, čeprav Poljska in Grška formalno še nista v zvezi.

V notranji politiki

Je stot milijonsko dolarsko posojilo postalo zakon in zveza Beograda s Kotorom gotova stvar. Ravno tako tudi cela vrsta drugih železniških prog.

V zunanji politiki

se bo razmerje z Bolgarijo v kratkem uredilo, z Italijo naskoro uzakonilo, z Madžarsko še nismo razmejeni, z Avstrijo je pa prijateljstvo.

Dopisi.

Kočevje. — Ker so stari upravni svetniki Mestne Hranilnice, potem ko so se prepričali, da Š. kot uradnik ne bo prišel v Hranilnico, svoja mesta pri Mestni Hranilnici zopet zavzeli ter šli sami med vlagatelje, češ, da vsakemu tudi osebno jamčijo, ako treba, in da ostane vse pri starem, je run prenehel in zavod posluje zopet normalno. Razpadajoča klikica je pri tem pokazala ne samo svoje ne baš najlepše načrte, ampak tudi svojo — neinteresirnost na najvažnejših vprašanjih mesta in občine. — Slepci so prišli v Kočevje. Ubogi slepi revčki, ki jih vodijo usmiljene sestre po naših ulicah, se morajo tudi kamnu zasmiliti v sree. Vendar resno dvomimo, da je imelo socialno skrbstvo pri izbiri Kočevja srečno roko; živila v Kočevje se uvažajo iz Ljubljane in Banata, podnebje je neugodno, močvirno, mesto močno industrijsko ter vsled tega prenapolnjeno. Mestna hiša, v kateri je nastanjen Mestni občinski urad s pritlikinami in pošta, se podira sama od sebe ter se zna nekega dne spremeniti v kup razvalin. Edina hiša, kamor bi bila lahko šla ta dva urada in ki bi bila lahko nudila nadpoštarju in mestnemu tajniku tudi stanovanje, je bila hiša, v katero so

sedaj po nezmotljivih nasvetih zadnjih ostankov nerodne „socijalne“ klikice nastanili slepce. Da se naš meščanov, ki imamo v Kočevju hiše, posestva, podjetja itd., ki plačujemo davke in doklade ter s tem vzdržujemo vse, niti vprašalo ni, se pri poslovanju gotovih uradov v Ljubljani in Kočevju razumi samo ob sebi. Pribijamo, da smo to slovenski meščani. Ne moremo se dovolj načuditi, kako morejo gotovi uradi, ne da bi zaslišali najvažnejše interese, izdajati na prigovarjanje dveh ali treh neodgovornih ljudi, ki so le mimogrede v Kočevju in katerih interesi z razvojem našega mesta niso identični in ki so nenaklonjenost do našega mesta pokazali že ob več prilikah, važne ukrepe, ki režejo v živo naše meso. Jasno je, da ker se nam ni moglo obesiti pokvarjenih dečkov, se nam je obesilo uboge siromake slepce — mestu se je le eno prišlo! Sedaj zvrčajo nerodni socijalci krivo na posamezne demokrate, ti pa odločno na narodne socijalce — facit je, da nimamo sedaj ne industrijske šole in ne porabne mestne hiše, pač pa uboge slepce. Ker pa je po deželi dovolj praznih grajščin, bomo šli stvari do dna.

Kočevska Reka. Tukaj se je sestavil odbor z nalogo, da preskrbi Kočevsko Reko z državnimi zastavami, katerih še ene ni. Imamo že precej denarja skupaj. Pri kočevskem sodišču je bil zadnjič, kot čujemo, povabljen tudi naš gospod župnik in hudi Nemeč Kraker, da s primernim zneskom prispeva v ta fond, za kar bi mu bil neki zasebni obtožitelj, ki ga je g. Kraker razžalil, odpustil kazen. Gospod župnik je to povabilo odklonil ter se je rajše pustil obsoditi na 1000 K — globe ali 48 ur zapora. Oni, ki ga poznajo, so že popreje trdili, da bo tako storil.

Tedenske vesti.

Osebna vest. Častniški izpit je položil v Valjevu enoletni prostovoljec gosp. Franc Vardjan iz Škrilja pri Kočevju, sin znanega rodoljuba in našega odbornika gospoda Franceta Vardjana st., posestnika in trgovca v Škrilju. Gospod Vardjan ml. je v civilu slušatelj kmetijske visoke šole v Pragi. Žnjim vred je položilo izpit še 21 njegovih tovarišev Slovencev. Iskreno čestitamo!

Bivši „Studentenheim“, precejšnje posestvo v Kočevju z dvanadstropno hišo, vrtom, poljem, travniki in gozdovi, ki je bil pod starim režimom steber nemškega gimnazijskega naraščaja, je definitivno prešel v roke „Dijaškega Doma“, društva, ki v smislu pravil starega razpuščenega Studentenheima zasleduje iste njegove cilje in mu je torej premoženje pripadlo po statutih. Razlika obstoji edino v tem, da je bilo staro društvo nemško, novo je pa slovensko. Ker pa stari „Studentenheim“ glasom svojih pravil na narodnost ni polagal važnosti, ta razlika ni mogla biti ovira, ker namen obeh društev je edinole humanost, podpiranje in vzdrževanje dijakov kočevske gimnazije. Kot znano se je slednja pretvorila v realno višjo gimnazijo s slovenskim učnim jezikom.

Plavo-belo zastavo mesta Kočevja je pokrajinska uprava za Slovenijo prepovedala, češ, da se zlorablja v agitačne, separatistične in demonstračne svrhe.

Švabski „Kulturbund“ raztegne, kot se čuje, svoje delovanje po celi državi, zlasti tudi na Slovenijo. Kot smo informirani, na mero-dajnih mestih notranjega ministristva in pokrajinske uprave ne najdejo vzroka za eventualno prepoved.

Roparji razsajajo po kočevskem okraju. Je tolpa približno šestih glav, ki se sili s srbohrvaščino, a se na izgovarjavi pozna, da so domačini. Pred 14 dnevi so v vasi Sajovic pri Ribnici obstopili trije hišo tamošnjega gostilni-

čarja, trije jo pa, ker so bili doma le stara mati in otroci, pošteno izropali. Imeli so s sa-jami namazane obraze. Ko se je sredi julija vračal trgovec Pavel Čepin v Gotenico, so ga v gozdu med Rakitnico in Grčaricami obstopili ter mu vzeli denarnico s 45.000 K vsebine. Kleparja Ozimka iz Dolenjevasi so na Jasnici, ko je s konji bežal, obstrelili, da leži. Trgovec Češarek in ravno tako neka gostilničarka iz ribniške okolice sta jim istotam ušla. V kolikor slednje vesti odgovarjata resnici, ne moremo konstatirati, dejstvo pa je, da roparska tolpa v okraju obstoja. Upamo, da ji bo vrta naša žandarmarija naskoro pregnala veselje do sličnih dejanj!

Železniški projekt Kočevje-Brod Moravice, ki je kot znano že jeseni lanskega leta bil trasiran ter se nahaja v tisku, je vojno ministristvo z odlokom z dne 12. decembra 1921 Br. Pov. I C 2306 označilo kot strategično potrebno ter obvestilo o tem vse interese. Kako stališče zavzima nasproti progji Kočevje-Vrbovsko, nam ni znano.

Železniška deputacija za gradnjo proge Kočevje-Brod Moravice, kot najkrajše, najcenejše in gospodarsko najbolj odgovarjajoče zveze Slovenije z morjem, se je mudila sredi tega meseca v Beogradu. Bila je sestavljena iz Slovencev in Hrvatov. Vodil jo je znani veletrgovec Anton Kajfež iz Kočevja. Na vodilnih mestih v Beogradu jo je predstavil predsednik Okrajnega odbora Radikalne Stranke Dr. Sajovic iz Kočevja, ki se je baš tiste dni mudil v Beogradu, kamor je bil v važnih vprašanjih telegrafično pozvan. Deputacija je bila povsod jako ljubeznjivo sprejeta, posebno pri ministrskemu predsedniku Pašiču. S seboj je prinesla načrte, proračune, primerjave itd., tako da je v par minutah s številkami lahko predočila silni pomen kakor tudi prednost te proge pred drugimi. Premotrivala so se tudi druga važna pri tem v poštev prihajajoča vprašanja. Deputacija, ki je prišla sicer nekoliko pozno, je dosegla, da je prišlo Kočevje iz zadnje vrste, kamor so ga potisnili Samostojni, v prvo, kar jasno odseva iz zakona o zajmu. Ker denarja iz tega posojila za Kočevje itak ne bo, je smer, ki jo navaja zakon o tem posojilu, ki ne da denarja, brez pomena. Odločal bo zakon o tistem posojilu, ki bo dalo denar, torej prihodnji. Deputacija je stala na stališču, da bi bila proga Kočevje-Vrbovsko, ki se jo sicer tudi rabi, le lokalnega značaja in ne bi odgovarjala glavnemu namenu: zvezi Slovenije z morjem. Iz Ljubljane in Kočevja pa je pot do Ogulina čez Brod Moravice ali čez Vrbovsko enako dolga. Brod Moravice proži terej iste ugodnosti glede Splita kot Vrbovsko, a skrajšuje pot do morja za ca. 42 km. — Kot znano je bil v predsedstvo odbora za zvezo Slovenije z morjem preko Kočevja na Brod Moravice izvoljen leta 1920 ljubljanski župan Dr. Ivan Tavčar, nadalje gg. Dragotin Hribar, Ivan Knez, Anton Kajfež, Al. Loy itd. Tudi minister Pucelj je odbornik, ki je pa vzpriči drugih poslov na to odborništvu očitno nekoliko pozabil. Trditév, da je proga Kočevje-Brod Moravice „Kajfeževa“ proga, je torej, ako ne zlobna, pa sigurno precej — navivna. — Obkulpski radikal.

Borza se snuje v Ljubljani. V pripravljani odbor so izvoljeni gg. Ivan Knez, V. Meden, Dragotin Hribar itd., torej najboljše glave ljubljanskega trgovskega in industrijskega sveta.

V Rusiji je od 30 milijonov stradajočega prebivalstva umrlo dva milijona od lakote.

Nemčija ima nad 172 milijard papirnatih mark v prometu. Od teh je približno 70 milijard postiranih v inozemstvu.

Rathenau-ova morilca so izsledili v nekem gradiču nedaleč od češko-slovaške meje. Predno so ju aretirali, sta se ustrelila.

Taksa na karte in domino se zviša s 1. avgustom t. l. na 50 dinarjev. Znatno se zvišajo

tudi sodne in druge pristojbine od uradnih poslov z istim dnevom.

Cirilmetodova glavna skupščina se vrši letos 10. septembra v Ljubljani. Podružnice imajo svoje delegate javiti vodstvu.

Uradniška pragmatika postane še pod počitnicami zakon. Kot znano je uradništvo danes najslabše plačani delavec v državi, vsled česar se nahaja v veliki bedi. A vendar se vse mogoče zahteva od njega. Stojimo na stališču, da kar država da uradniku, da — sebi. Zahtevaj, pa tudi pošteno plačaj, država, svojega organa, ako hočeš dobro shajati.

Meščanska vojna na Irskem je zopet v polnem teku. Ako bi bile take razmere pri nas, bi bil cel svet v ognju, za Anglijo se pa nihče ne zmeni.

Italijanski državni proračun izkazuje 5 1/2 milijarde lir primanjkljaja. To je nad 80 milijard kron, dasi vsa Italija že ječi pod silnimi davki. Kaj bi se pri nas vse pisalo, ako bi mi imeli le eno desetino takega primanjkljaja?

Kdor rabi dobro strešno opeko naj si ogleda naš inserat tvrdke Rendeli v Karlovcu ter piše po pogoje.

Slovenski naseljenci na Kočevskem se pritožujejo, da jih naše oblastnije ne umevajo kot državovzdržujoč element in da pri ustvarjanju njih eksistence ne kažejo dosti smisla za silni pomen naseljeništvu na Kočevskem. (Tozadevno se nam obeta za prihodnjč poseben članek, ki ga prinesemo, ako bo zadostno podprt. Op. uredn.)

Važno za jugoslovenske državljane. Delegacija kraljevine SHS nam sporoča: Kr. jugoslovenska Delegacija pozivlja državljane Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kateri so že vložili prijave svojih obveznic predvojnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije Generalni Direkciji Državnih Dolgov in niso prijavam priložili domovnice, da to takoj storijo, ker se drugače njihove prijave in odnosno protesti ne bodo mogle vzeti v obzir. Obrača se pažnja prizadetih na dejstvo, da morajo v slučaju nezdiva temu pozivu sami prenašati posledice. — Z ozirom na to, da se po odrejenem roku za popis in žigovanje obveznic predvojnih posojil bivše a.-o. monarhije naši državljani še vedno boračajo s takimi prošnjami Generalnemu Ravnateljstvu Državnih Dolgov v Belgradu, pozivlja to ravnateljstvo, — da zamore podvzeti potrebne mere pri Reparacijski Komisiji v Parizu — prizadete, da

1. vse svoje nežigosane obveznice predvojnih posojil bivše a.-o. monarhije pošljejo s prošnjo neposredno Generalnemu Ravnateljstvu Državnih Dolgov v Belgradu.

2. v prošnji navedeje razlog, radi katerega niso obveznice bile prijavljene pravočasno za popis in žigovanje;

3. naznačijo ako so prenešene iz inozemstva a) od kod so prenešene, b) kje so bile depoinirane in c) ako je vložen protest proti žigovanju pri dotični vladi neposredno, ali potom naše vlade, d) ako in kdaj so bile obveznice prijavljene Generalnemu Ravnateljstvu Državnih Dolgov.

4. Poslati treba tudi one obveznice, katere so bile v inozemstvu definitivno ali začasno žigosane pri dotičnih državah — v takih slučajih mora se predložiti dokazilo o državljanstvu in lastništvu.

5. Vsaka prošnja mora biti prepisno kolkovana. —

Kdor se ne odzove temu pozivu ima sam sebi pripisati posledice. V pogledu naknadnega žigovanja se ne prevzema nikaka obveza, ker se bo žigovanje vršilo samo v slučaju, da to reparacijska komisija v Parizu odobri. Obveznice se bodo vrnile lastnikom, kakor hitro bo reparacijska komisija izdala svoje rešenje.

Merkantilna banka Kočevje

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/4 %

izvršuje VSE v bančno stroko spadajoče TRANZAKCIJE, sprejema VLOGE na tekoči račun in na hranilne knjižice, katere IZPLAČA VSAK ČAS BREZ ODPOVEDI (rentni in invalidni davek na hranilne vloge plača banka iz lastnih sredstev), sprejema VLOGE NA ODPOVED, katere obrestuje po VIŠJIH obrestnih merah, izvršuje NAKAZILA, IZPLAČILA, VNOVČENJA itd., vnovčuje ČEKE, BANČNE NAKAZNICE itd., kupuje valute in devize (posebno dolarje) po najvišjih dnevnikih cenah.

Trgovina z valutami.

Zagreb: Dolar 305, lire 14.40, čK 7.—,
Mark 63.—.

Lastnik Konzorcij „Radikal“. Izdajatelj Okrajni
Odbor Radikalne Stranke v Kočevju. Odgovorni
urednik Ludvik Guštin.
Tiskarna Jos. Pavliček, Kočevje.

Cilindrast meh

za kovače, s podvojno moč proda Textilia Kočevje.

V Dolgivasi pri Kočevju priredi v ne-
deljo dne 30. julija t. l. požarna bramba

vrtno veselico

v gostilni Franc Zdravič.

Za mrzla in topla jedila preskrbljeno.

Godba. - - - - Plesni oder. - - - - Klavir.

Več posestev izborna urejenih, večje
množine lesa za posek.
Več na upravnishvo „Radikala“ v Kočevju.

Posestvo št. 83 v Mozlju

z dobro ohranjeno zidano hišo in gosp. poslopji,
4 njive, 2 travnika, 2 gozda, les za lastno upo-
rabo, se proda. Več istotam.

Želim

dopisovati

s pametnim deklječem. Pod „Pustež“ na upravo
„Radikala“ v Kočevju.

Dva arborita

agitatorja in izzivača

iščeta leka proti kmečkim dedcem, ki so ju
pošteno naklestili. Imata nalomane kosti. Pri-
jazne poučbe pod „Beži“, poštni predal št. 13,
Kočevje.

TEXTILIA - KOČEVJE

Kopalnica zaenkrat zaprta. Se priporočamo za
prihodnjič. Policija.

Čevljarski mojster**Josip Marincelj**

Kočevje -- Nasproti Ljudske šole

se priporoča

6-4

za vse v čevljarsko obrt spadajoče

--- LASTNOROČNE IZDELKE ---

po nizkih brezkonkurenčnih cenah.

Solidno trpežno delo

Znižane cene.

A. BUTINA

trgovina z dež. pridelki na debelo
V KOČEVJU

nudi vse v to svrhu spadajoče predmete
po najnižjih konkurenčnih cenah kakor:

pšenična moka vsake vrste
koruzne in pšen. otrobe
koruzna moka
koruzni zdrob
koruza
oves
sol
itd.

Naročila sprejema tudi tvrdka J. Kajfež
v Kočevju, Glavni trg.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: 60,000.000 Din. — Rezerva: 30,000.000 Din.

Podružnice:

Bled, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana,
— — Maribor, Metkovič, Prevale, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb. — —

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afiliirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New York City.
Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antefogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

KORANIT

I. JUGOSLOVANSKA TOVARNA ASBESTSKRILJA
oferira v točno dobavo

materijal za kritje streh

iste kakovosti kakor eternit.

Samoprodaja:

Josip Rendeli, Karlovac

Zrinjski trg 23

tovarna za stavbinski materijal, cement in lončenino.

Krojačnica F. POTOČNIK

v Angliji in Franciji izprašani koncesijonirani učitelj krojenja
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

izdeluje

moške obleke	damske kostume
površnike	elegantne plašče
žakete	francoske
frake	toaletne

BOGATI VZORCI ANGLEŠKEGA BLAGA.

Posebni oddelek za obračanje oblek in površnikov - Prenarejanje žaketov
in salonskih sukenj. - Izdelava kompletne obleke ali kostume od 800 K dalje.

Dijaštvu in uradništvu znaten popust.

J. KAJFEŽ

Kočevje, Glavni trg 84

trgovina z mešanim blagom

in deželni pridelki

priporoča

vse deželne pridelke in specerijsko blago po najnižjih cenah.

Moka št. 00	26.— K kg	kava sur. najf.	144.— K kg	kanditi	88.— K kg
" " 1	24.— " "	" la	118.— " "	krompir	6.— " "
krušna moka	21.40 " "	" IIa	112.— " "	sol,	12.— " "
koruzna moka	18 " "	" žgana	144.— " "	rožiči, celi	24.— " "
koruza	15.40 " "	riž, najfin	42.— " "	" mleti	32.— " "
koruzni zdrob	— " "	" la	30.— " "	miło Schicht	31.— "kos
pšenični otrobi	3 " "	" navaden	28.— " "	" Gazela	28.— " "
oves	15.— " "	sladna kava	32.— " "	slivovka	80.— " l
sladkor v kock.	78.— " "	cikorija Franck	62.— " "	drožnik	88.— " "
" sipen	68.— " "	" brez znam.	42.— " "	olje la	100.— " "
testenine	42.— " "	sveče	56.— " "		